

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

JUNIE 2022

REKENINGKUNDE V1 NASIENRIGLYN

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders aangedui in die nasienriglyn, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenalisering toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoorde. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). LET WEL: As syfers aangedui in nasienriglyn vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
8. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek.
9. 'Bewerking' 'beteken kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. LET WEL: kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of soos per nasienriglyn.
10. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is – hierdie is ook van toepassing op verhoudings.
11. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n .
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die nasienriglyn kan verskaf. Neem kennis dat een kommentaar meer as een aspek kan aanspreek.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 11 bladsye.

VRAAG 1

1.1

**Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar geëindig
28 Februarie 2022**

Verkope 8 085 500 ✓ + 4 500 ✓✓		8 090 000	☒ *	
Koste van verkope	Verkope x 100/200	(4 045 000)	☒	
Bruto wins	V – KvV	4 045 000	☒	6
Ander inkomste	bewerking	134 360	☒	
Korting ontvang		23 190		
Oninbare skulde verhaal 11 760 ✓ + 2 240 ✓		14 000	☒	
Voorsiening vir oninbare skulde-aansuiwering 34 120 – 29 660		4 460	☒	
Huur inkomste 85 100 ✓ + 7 610 ✓✓		92 710	☒ *	
Bruto inkomste	BW + AI	4 179 360	☒	10
Bedryfsuitgawes	BI – Bedr. Wins	(2 577 170)	☒	
Advertensies		404 500		
Salarisse en lone		956 180		
Ouditfooie		89 970		
Waardevermindering		123 220		
Handelsvoorraadtekort		18 500		
Verbruiksgoedere 33 900 ✓ – 5 900 ✓		28 000	☒	
Oninbare skulde 33 260 ✓ + 2 240 ✓		35 500	☒	
Versekering 48 750 ✓ – 7 500 ✓✓		41 250	☒ *	
Direkteursfooie 825 000 ✓ + 25 000 ✓✓		850 000	☒ *	
Diverse uitgawes	balanseersyfer	30 050	☒	16
Bedryfswins		1 602 190		
Rente-inkomste		11 090	☒	
Wins voor rente-uitgawe	Bedr. Wins + R-ink	1 613 280	☒	
Rente-uitgawe 703 800 – 610 320		(93 480)	☒ *	
Netto wins voor belasting	WVRU – R-uitg	1 519 800	☒	
Inkomstebelasting	NWvB X 30%	(455 940)	☒	
Netto wins na belasting	NWvB – Ink bel	1 063 860	☒	8

– 1 vreemde items (maks. -2)

misplaaste items: sien slegs bewerkings na

*een deel korrek

40

1.2 BEHOUE INKOMSTE

Saldo op 1 Maart 2021	balanseersyfer	507 140	☒	
Netto wins na belasting	sien 2.1	1 063 860	☒	
Aandele teruggekoop 40 000 x 80c	ignoreer hakkies	(32 000)	☒	
Gewone aandele dividende	ignoreer hakkies	(570 000)	☒	
Interim dividende		237 500	☒	
Finale dividende	GAD – Interim div	332 500	☒	
Saldo op 28 Februarie 2022		969 000		7

1.3 STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE OP 28 FEBRUARIE 2022
EKWITEIT EN LASTE

AANDEELHOUSERSEKWITEIT		9 044 000	☒	
Gewone aandeelkapitaal 950 000 x 8,50		8 075 000	☒	
Behoue inkomste		969 000		3
Nie-bedryfslaste		603 800		
Lening: Sparks Bank 703 800 – 100 000		603 800	☒	2
Bedryfslaste	bewerking	1 069 500	☒	
Handels en ander betaalbares		637 000	☒	
562 500 + 25 000 ☒ + 36 000 ☒ 13 500 ☒ Dir. fooie LBS Pens. fonds				
Aaandeehouers vir dividende	sien 2.2	332 500	☒	
Huidige deel van lening	sien NBL	100 000	☒	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	AB + NBL + BL	10 717 300	☒	8

*een deel korrek

13

TOTALE PUNTE

60

VRAAG 2

2.1 Bereken die volgende finansiële aanwysers vir die finansiële jaar geëindig 30 April 2022:

2.1.1 Skuld-ekwiteit verhouding	
Bewerkings	Antwoord
$1\ 080\ 000 \checkmark : 10\ 776\ 400 \checkmark$	$0,1 : 1 \checkmark$ Een deel korrek
	3

2.1.2 Verdienste per aandeel (VPA)	
Bewerkings	Answer
$\frac{1\ 162\ 000 \checkmark}{576\ 000 \checkmark \checkmark} \times 100$ (144 000 ÷ 25c)	$201,7 \text{ sent} \checkmark$ aanvaar 202 sent Een deel korrek
	4

2.1.3 Dividenduitbetalingskoers (%)	
Bewerkings	Antwoord
$\frac{(45+25) \times 70 \text{ sent} \checkmark}{201,7 \text{ sent} \checkmark} \times 100$ sien 3.1.2	$34,7\% \checkmark$ Een deel korrek
	3

2.1.4 % opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang (OOAB)	
Bewerkings	Antwoord
$\frac{1\ 162\ 000 \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (10\ 776\ 400 \checkmark + 8\ 893\ 800 \checkmark)} \times 100$ 19 670 200 twee punte 9 835 100 drie punte	$11,8\% \checkmark$ Een deel korrek
	5

2.2

Kontantgevolge van veranderinge in bedryfskapitaal	bewerking	(764 100) ☒
Verandering in voorraad	BB-HAO-KKE 714 600 ✓ – BB-HAO-KKE 485 700 ✓	(228 900) ☒ *
Verandering in ontvangbares	(448 000 + 28 400) 476 400 ✓ – 323 800 ✓	(152 600) ☒ *
Verandering in betaalbares	814 600 – 432 000	(382 600) ☒ ☒ *

9

*Een deel korrek en moet korrekte bewerking en korrekte gebruik van hakkies aandui.;
 Indien geen hakies, aanvaar antwoord is 'n invloed van kontant – ken slegs punte vir bewerkings toe;
 Indien 'n bewerkingsbedrag as 'n finale antwoord gewys word, ken punt toe en ignoreer hakie;
 Indien die korrekte bedrag voorsien word sonder hakkies, en sonder bewerkings, ken slegs alle punte toe soos vir bewerkings aangedui.

2.3.1

Belasting betaal	
BEWERKINGS	ANTWOORD
1 660 000 – 1162 000 - 28 700 ✓ + 498 000 ✓✓ + 5 400 ✓	474 700 ☒ Een deel korrek
Aanvaar alternatiewe rangskikkings vir berekeninge soos omgekeerde tekens, hakies en/of grootboekrekeninge	

5

2.3.2

Opbrengs uit verkoop van vaste bates	
BEWERKINGS	ANTWOORD
11 434 000 ✓ + 280 800 ✓ – 1 632 000 ✓ – 9 984 400 ✓	98 400 ☒ Een deel korrek
Aanvaar alternatiewe rangskikkings vir berekeninge soos omgekeerde tekens, hakies en/of grootboekrekeninge	

5

2.3.3

Fondse gebruik vir die terugkoop van aandele	
BEWERKINGS	ANTWOORD
25 000 x 1,1 OF 25 000 x 1,1 25 000 + 2 500	27 500 ☒ ☒ Een deel korrek

2

2.4

NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE	<small>bewerking</small>	(325 800) ☒ *
Saldo op 1 Mei 2021		67 800 ✓
Saldo op 30 April 2022 (6 000 – 264 000)		(258 000) ✓✓

4

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 3

3.1

3.1.1	B ✓	
3.1.2	C ✓	
3.1.3	A ✓	

3

3.2.1

Die direkteure is tevrede met die verbetering in die likiditeit van die maatskappy. Haal aan en verduidelik DRIE finansiële aanwysers met syfers en tendense wat 'n verbetering van die likiditeitsposisie toon.

Finansiële aanwysers ✓ ✓ ✓ Verduideliking (syfers en tendense) ✓ ✓ ✓

- Bedryfsverhouding het van 2.9 : 1 tot 2.1 :1 afgeneem
- Vuurproefverhouding het van 1 : 1 tot 1,4 : 1 toegeneem
- Voorraadomsetsnelheid het van 9,1 keer tot 10,2 keer toegeneem.

6

3.2.2

Verduidelik waarom die aandeelhouers tevrede met hul opbrengs op belegging in die maatskappy moet wees. Haal syfers en tendense in jou verduideliking aan.

Finansiële aanwysers ✓ Syfers met tendense ✓ Vergelyking met rentekoers ✓✓

- % Opbrengs op aandeelhouers het verbeter van 10,4% tot 15,3% / met 47,1%
- Dit is meer as die rentekoers op alternatiewe beleggings (vaste deposito's) van ±7%

4

3.2.3

Een van die direkteure voel dat die maatskappy die lening so gou moontlik moet terugbetaal. Verduidelik hoekom jy nie met hom saamstem nie. Haal TWEE finansiële aanwysers met syfers en tendense aan.

Twee finansiële aanwysers (met syfers en tendense) ✓✓ ✓✓

- Skuld-ekwiteit-verhouding is op 0,3 : 1 gehandhaaf
- OOTKA is nou 17,2% / verhoog van 12,1% tot 17,2% / met 42,1%.

Verduideliking: beide risiko en hefboomfinansiering moet genoem word ✓ ✓
deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoorde

- Die maatskappy is laag gerat
- Die maatskappy ondervind positiewe hefboomfinansiering (OOTKA is hoër as rentekoers van 14%)

6

3.2.4 Een van die aandeelhouers wil haar aandele teen R6 elk verkoop.

Verskaf EEN rede waarom jy met haar sal saamstem om haar aandele te verkoop. Haal 'n finansiële aanwyser aan met syfers en tendense.

Finansiële aanwysers ✓ Syfers en tendense ✓

Enige EEN antwoord:

- Markprys het van 640c tot 600c gedaal / met 40 sent
- Markprys van 600c is laer as NBW van 650c

Verskaf EEN rede waarom jy nie met haar sal saamstem om haar aandele te verkoop nie. Haal 'n finansiële aanwyser met syfers en tendense aan.

Finansiële aanwysers ✓ Syfers en tendense ✓

Enige EEN antwoord:

- VPA het toegeneem van 75c tot 104c per aandeel / met 29 sent
- NBW het van 625c tot 650c toegeneem / met 25 sent
- Opbrengs op aandeelhouersbelang het van 10,4% tot 15,3% gestyg / met 47,1%
- Dividenduitbetalingskoers het van 73,3% tot 76,9% gestyg met 4,9 sent

4

3.2.5 Die aandeelhouers behoort tevrede te wees met die verdienste per aandeel (VPA) want dit is beter as die vorige jaar. Verduidelik waarom jy saamstem met hulle. Haal syfers en berekening aan.

Vergelyk VPA met Waarde van aandeel (MP / NBW) vir 2022 met syfers ✓✓
deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoorde

Vergelyk VPA met Waarde van aandeel (MP / NBW) vir 2021 met syfers ✓✓
deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoorde

Verwagte antwoorde vir 4 punte (twee punte per finansiële jaar)

- VPA tot NBW is 16% in 2022 en 12% in 2021 / VPA tot NBW is 25% meer as 2021 (vorige jaar)
- VPA tot MP is 17,3% in 2022 en 11,7% in 2021
- Verdienste in 2022 is 104c op 'n aandeel ter waarde van 650c/600c terwyl in 2021 was dit 75c is op 'n aandeel ter waarde van 625c/640

4

3.3.1

Verduidelik watter effek hierdie oorweging op die % aandeelhouing van Alton Flan in ELKE maatskappy sal hê. Haal syfers en tendense aan.

Verduideliking oor % aandeelhouing ✓ ✓ Syfers en tendens ✓✓ ✓✓

Socker Bpk.:
Hy sal die meerderheidsaandeelhouer word
Sy aandeelhouing sal van 46% tot % 51% toeneem

Boll Bpk.:
Sy aandeelhouing sal van 55% tot 50,9% / 51% daal
Hy sal die meerderheidsaandeelhouer bly

6

3.3.2

Bereken die aantal aandele wat Alton Flan in Boll Bpk. kan koop.	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$110\ 200 \times 5$ $551\ 000 \div 4$	137 750 ✓ ☒ Een deel korrek

2

TOTALE PUNTE
35

VRAAG 4

4.1

Verduidelik die rol van die vergoedingskomitee en gee 'n rede waarom daar 'n behoefte aan hierdie komitee is.

VERDUIDELIKING: ✓

Enige EEN geldige antwoord

- Hersien alle salarisse, bonusse en ander verdienste
- Voorkom dat direkteure hulself te veel betaal / beskerm aandeelhouders se belegging
- Hulle moet die voorstelle ten opsigte van fooie, bonusse ens. goedkeur en advies gee.

REDE: ✓✓ deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoord

Enige EEN geldige antwoord

- Om regverdigheid / Deursigtigheid in die betaling van fooie / salarisse te verseker
- Om bedrog / korrupsie / vermorsing te voorkom
- Om wanbestuur of bedrieglike aktiwiteite op te spoor
- Om die vergoeding / verdienste te vergelyk met finansiële inligting van ander maatskappye in die bedryf / billikheid teenoor werkers

3

4.2

Verduidelik waarom die ouditeur na bladsye 7 tot 22 in hierdie verslag verwys het.

Enige EEN geldige antwoord ✓✓

deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoord

- Ouditeure is slegs verantwoordelik vir verslae wat op hierdie bladsye van die jaarverslag aangebied word.
- Hulle is nie aanspreeklik vir die ander inligting in die jaarverslae nie.
- Finansiële state op bladsye 7–22 is aan ouditering onderwerp.
- Die geouditeerde finansiële verslae/state word gevind op hierdie bladsye van die volledige verslag wat by die AJV aan die aandeelhouders voorgelê is.

2

4.3

Identifiseer die tipe auditverslag wat die maatskappy ontvang het en gee 'n rede vir jou antwoord.

EEN geldige antwoord ✓✓ deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoorde

Om volpunte te kry, moet melding gemaak word van Gekwalifiseerde verslag

Die maatskappy het 'n Gekwalifiseerde verslag ontvang omdat...

- Die finansiële state is billik aangebied behalwe vir 'n kwessie met die verhoging in direkteursfooie **OF**
- 'n Spesifieke item (verhoging in direkteursfooie) kon nie geverifieer word nie **OF**
- Daar was geen bewyse/dokumente om die verhoging in direkteursfooie te verifieer nie

2

4.4

Verduidelik die effek van hierdie tipe verslag vir die beeld van die maatskappy. Verskaf TWEE punte.

TWEE geldige antwoorde ✓✓ ✓✓

deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoorde

- Daar is 'n swakheid in interne beheermaatreëls; moontlike nalatigheid of samespanning / bedrog
- Dit sal 'n impak hê op aandeelprys (vraag) / opbrengste verdien / dividende verdien deur aandeelhouders
- Potensiële beleggers sal nie belangstel om aandele te koop nie / bestaande aandeelhouders sal dalk hul aandele wil verkoop
- Direkteure wat aangestel is, is nie betroubaar nie – verloor vertroue in hulle
- Beduidende inligting word nie openlik bespreek nie (deursigtigheid)

4

4.5

Noem TWEE moontlike gevolge vir die onafhanklike ouditeur indien hy NIE na die verhoging in direkteursfooie verwys het NIE.

TWEE geldige antwoorde ✓✓ ✓

deelpunte vir gedeeltelike / onvolledige / onduidelike antwoorde

- Hy kan 'n dissiplinêre verhoor deur die professionele liggaam in die gesig staan.
- Hy mag nie as 'n eksterne ouditeur heraan gestel word nie.
- Hy kan aangekla word/boete/sy lisensie om te praktiseer verloor.

4

TOTALE PUNTE
15

TOTAAL: 150